

Anden Mosebog kap. 12: Påske og usyrede brød

v1 Herren sagde til Moses og Aron i Egypten: **v2** »Denne måned skal være jeres nytårsmåned. I skal regne den for den første af årets måneder. **v3** Sig til hele Israels menighed: Den tiende dag i denne måned skal man tage et lam eller et kid til hver husstand i fædrenehuset. **v4** Hvis en husstand er for lille til et dyr, skal den være fælles med den nærmeste nabo om et dyr efter antallet af personer; I skal beregne det efter, hvad hver enkelt kan spise. **v5** Det skal være et lydefrit dyr, et årgammelt handyr; I kan tage det fra fårene eller fra gederne. **v6** I skal tage vare på det til den fjortende dag i denne måned. Så skal hele Israels menighed slagte det, lige inden mørket falder på. **v7** De skal tage noget af blodet og komme det på de to dørstolper og på overliggeren i de huse, hvor de spiser det. **v8** De skal spise kødet samme nat; de skal spise det stegt med usyrede brød og bitre urter til. **v9** I må ikke spise noget af det rått eller kogt; det skal være stegt, med hoved, skanke og indvolde. **v10** I må ikke levne noget af det til om morgenen. Hvad der er tilovers om morgenen, skal I brænde. **v11** Sådan skal I spise det: I skal have kjortlen bundet op om lænderne og have sandaler på fødderne og stav i hånden; i al hast skal I spise det. Det er påske for Herren. **v12** Samme nat vil jeg gå gennem Egypten, og jeg vil dræbe alle førstefødte i Egypten, både af mennesker og af kvæg, og iværksætte mine straffedomme over alle Egyptens guder. Jeg er Herren! **v13** Men blodet skal I have som mærke på husene, hvor I er. Når jeg ser blodet, går jeg forbi jer. Ingen ødelæggende plage skal ramme jer, når jeg slår egypterne. **v14** Denne dag skal I have som mindedag, og I skal fejre den som en fest for Herren. Som en eviggyldig ordning skal I fejre den, slægt efter slægt. **v15** Syv dage skal I spise usyrede brød. I skal sørge for, at al surdej er fjernet fra jeres huse allerede den første dag, for enhver, der spiser syrnet brød fra den første til den syvende dag, det menneske skal udryddes fra Israel. **v16** På den første dag skal I holde hellig festforsamling, og på den syvende dag skal I holde hellig festforsamling. De dage må der ikke udføres noget arbejde. Kun det, hver enkelt skal have at spise, må I tilberede. **v17** Bestemmelsen om de usyrede brød skal I overholde, for netop den dag førte jeg jeres hærskarer ud af Egypten. Som en eviggyldig ordning skal I holde denne dag, slægt efter slægt. **v18** Fra om aftenen den fjortende dag i den første måned til om aftenen den enogtyvende dag i samme måned skal I spise usyrede brød. **v19** Syv dage må der ikke findes surdej i jeres huse, for enhver, der spiser syrnet brød, det menneske skal udryddes fra Israels menighed; det gælder både den fremmede og landets egne. **v20** I må ikke spise noget syrnet brød; overalt, hvor I bor, skal I spise usyrede brød.«

v21 Så tilkaldte Moses alle Israels ældste og sagde til dem: »Gå ud og hent småkvæg til jeres familier, og slagt påskelammet! **v22** Tag så et bundt isop, dyp det i blodet i skålen, og stryg noget af blodet fra skålen på overliggeren og på de to dørstolper. Ingen af jer må gå ud af sit hus, før det bliver morgen. **v23** Når Herren går gennem Egypten for at slå dem ned og ser blodet på overliggeren og de to dørstolper, vil Herren springe den dør over. Han vil ikke lade ødelæggeren gå ind i jeres huse og slå jer ned. **v24** Dette skal I overholde som en forordning for jer og jeres børn til evig tid. **v25** Når I kommer til det land, Herren vil give jer, sådan som han har lovet, skal I overholde denne skik. **v26** Og når jeres børn spørger, hvad det er for en skik, I har, **v27** skal I svare: Det er påskeoffer for Herren, fordi han i Egypten sprang israeliternes huse over, da han slog egypterne ned, men skåned vores huse.« Og folket bøjede sig dybt.

v28 Så gik israelitterne hen og gjorde sådan, som Herren havde befalet Moses og Aron. **v29** Ved midnat dræbte Herren alle førstefødte i Egypten, lige fra den førstefødte hos Farao, som sidder på tronen, til den førstefødte hos fangen, som sidder i fangehullet; også alt det førstefødte af kvæget blev dræbt. **v30** Den nat stod Farao og alle hans hoffolk op, ja, alle egypterne, og der lød et højt skrig i Egypten, for der var ikke det hus, hvor der ikke var en, der døde. **v31** Da tilkaldte Farao Moses og Aron om natten og sagde: »Skynd jer bort fra mit folk, både I og israelitterne, og gå ud og dyrk Herren, sådan som I har krævet. **v32** Tag både jeres får og jeres køer med, sådan som I har krævet, og gå så! Men bed om velsignelse også for mig!« **v33** Egypterne skyndede på folket for at få dem hurtigt ud af landet, for de sagde: »Ellers dør vi alle sammen.« **v34** Folket tog dejen, før den var syrnet, og bar den på skuldrene i dejtrug, som de havde viklet deres kapper om. **v35** Israelitterne gjorde, som Moses havde sagt, og bad egypterne om ting

af sølv og guld og om klæder. **v36** Herren havde ladet egypterne fatte velvilje for folket, så de lod dem få, hvad de bad om. På den måde plyndrede de Egypten.

v37 Israelitterne brød nu op fra Ramses og drog mod Sukkot, omkring 600.000 mand foruden deres familier. **v38** Der var også en stor og broget flok, som fulgte med dem. Dertil kom en mængde får og køer. **v39** Af den dej, de tog med fra Egypten, bagte de usyrede brød, for den var ikke syrnede. De blev jo jaget ud af Egypten og fik ikke tid til noget; de fik end ikke sørget for proviant.

~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~

Syret på den usyrede måde

Weekendavisen, 29. april 2005.

Af Heidi Laura. Teksten er et uddrag

Alverdens jøder - eller i hvert fald de, som har lyst til at engagere sig i helligdagsfejring - er i disse dage grebet af den store kornskræk. Bibelen taler ret beset kun om, at man skal spise såkaldt usyret brød, der ikke har fået lov at hæve, i stedet for det sædvanlige hævede brød, for på den måde at mindes israelitternes hastige udflugt fra oldtidens Ægypten. Men ad snirklede veje er grundhistorien fra den fælles mytiske fortid vokset til et kompliceret traditionskompleks, hvor absolut alt med kornoprindelse udgør en potentiel fare for at blive til noget gæret og dermed forbudt. Det skal ud. Mel, pasta, bulgur, cornflakes, kager, kiks, brød i enhver form. Øl og whisky er også ude. Det er ikke kun ortodokse jøder, der tager hele turen. En pæn gruppe af jødiske familier gennemlever ugers rengøringsraid rettet mod fordrivelsen af selv den mindste brødkrumme og derefter en uges helligdagsfejring i et køkken, hvor alle flader er dækket med voksdug og staniol for at beskytte mod alt det syrede.

OGSÅ i år holder jeg pesach med gode venner under fuldmånens skær, dette solide symbol på galskab og grænseoverskridelse. Hvis det stod til rabbinerne, skulle vi ikke bare besværgende uddele urter dyppet i saltvand, bidder af usyret brød og bitter peberrod, og drikke vin i tilbagelænet position og meget mere, men også læse og synge en hel bog højt på hebraisk undervejs. Men det rabbinske oplæringskoncept er ikke særlig børnevenligt, og det er lidt ironisk, når meningen med helligdagen i høj grad er at formidle historien til børnene. Der er alt for mange ord, og alt for få af os, som forstår hebraisk. Men ritualerne er geniale til at skabe undren.

Så sidder man dér med traditionen og famler for at tage den til sig på sin egen måde. Ordene er totusind år gamle og uomgængelige, men også svære at omgås: »Vi var slaver i Ægypten, men Gud førte os ud med stærk hånd. Og ikke kun vores forfædre, men også os.« Værsgo at indtage pladsen i historiens lange kæde, på godt og ondt. Det er ikke nødvendigvis rart at skulle tænke på sig selv som et udsat folk, der holder sig oppe på en særlig guddommelig velvilje. Vi var slaver i Ægypten, og i dag er vi villige slaver af traditionen og vores egne forventninger. Vi taler om slaveri og uretfærdighed med børnene, prøver at udlægge historien, så den handler om, at vi alle har pligt til at skride ind. De store børn er kompetente medspillere, som kan recitere mange af de hebraiske tekster. Selskabets yngste barn forgylder aftenen. Med sine kun fire år har hun for første gang æren af at stille de spørgsmål, som indleder ritualerne: »Hvorfor er denne aften så anderledes, hvorfor spiser vi usyret brød og bitre urter?« Hun synger spørgsmålene på hebraisk med al sin fireårige alvor, og vi andre falder ind. Hun bliver lige så overrasket som vi over, hvordan hendes spinkle stemme pludselig bliver svøbt i alle de andres.

Mange øjne dugger, ikke kun hendes stolte familier. Og lige dér klinger det hele pludselig rent. Barnet, som deltager med ægte undren, og fællesskabet, som holder os sammen med noget som er større end skæbne og pligtfølelse. Selv synes jeg, at det mærkeligste er, at vi vælger at sidde her endnu og genfortælle urtidsmyter midt i vores moderne liv, selvom vi føler os lidt dumme. Helt autentisk og helt syret og med usyret brød til...